

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ

JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KY HUẾ

Bị bắt
Ngày 11 Novembre cầu Nguyễn-tài-Thường và cầu Trần-ngọc-Hương, học-sinh đệ nhất niên trường Quốc-tử giám, cũng ở chung một nhà với cầu Liên (bị bắt đã dâng tin hôm trước), cũng bị bắt giam lại lao Thừa-phủ ba ngày, khai xong rồi thả cho về học.

Qua ngày 15 cầu Trần-lê-Hương, học-sinh đệ tam niên trường Quốc-tử giám, cũng bị xiềng giải về lao Thừa-phủ, hiện nay còn giam.

Qua ngày 16 cầu Phạm-trung-Lập học-sinh đệ nhất niên trường Quốc-tử giám, cũng bị xiềng vào lao Thừa-phủ luôn.

Ở trường Kỹ nghệ Huế, bắt cầu Thái-vân-Xoài rồi bắt thêm mấy người nữa, song chưa rõ tên.

Hương-bình lại cáo

THỪA THIÊN

(HƯƠNG-THUY)

Có quả vậy chăng?

Mấy hôm nay ở các huyện chung quanh thành Huế có sự về cho tổng lý kê khai trong xã dân người nào làm nghề gì, bắt cầu lợi nhiều hay ít, phải kê khai cáo rõ ràng minh bạch, động đem nộp quan.

Ngày 11 và ngày 12 này Lý-trưởng làng Nguyệt-biêu V-b-U, Tu-X, cũng Chánh-lông L. L. (ông Cự-chánh, Hương-thủy) lấy cơ khai sức kỳ mà dọa nạt và ra tiếp cả mọi người ở chợ Lang-tho và trong xã dân. Chẳng kể bán ít hay nhiều làm nghề nhe hay nặng, cứ mỗi người phải nộp cho 500 (bạc báo chớ mười xu hay là bảy tiền thì bắt). Ấy là người có tờ khai ở nhà đem đến, chớ không

người dốt nát chưa làm tờ khai thì phải hai hào, (thêm 500 tiền bát cơm) họ nói tên đó sẽ đem nộp quan. Có thật vậy không?

Một người dân trong xã

QUẢNG-BÌNH

(LÊ-THUY)

Hơn trăm bạc vào túi nhà ai?

Lý-trưởng làng chúng tôi là Đò-Mại (Phủ-Thọ) bắt hạnh tạ thể tháng bảy năm trước, thiếu liên công làng chúng tôi hơn trăm bạc, có dân liệu gì với Hương-bôn thể nào không biết, mà hương chức làng chúng tôi xét không ra nên năm ngoái đã phải đến huyện thưa nhờ quan xét cho. Không biết vì sao mà từ ấy đến giờ không thấy quan xét xử thế nào cả.

55 bạc ấy về túi ai, ai biết?

Lai cáo.

QUẢNG-TRỊ

(ĐẠI-LỘC)

nói án mạng thì hoảng hốt, sợ phải khai báo lời thối, nếu không biết báo quan mà tự lén khiêng đi đó thôi.

Vụ án mạng này, có hơi khiêu khê, quan trên nên xét cho ra cái lý do, không thì không khỏi có người oan.

Nói thật

(ĐẠI-LỘC)

Hải-lôn-bon cũng những nhiều

Ngày 20 tháng 8 Annam là ngày xã trái-lôn-bon (nam-trần). Kể đồ người du, cơm dùm gạo gói, lữ lượt kéo nhau đi hái, vì ăn quen như mấy năm trước, tưởng mấy ông đi dự cuộc xã trái ấy (Đội lính, cầu Quân-nam-trần) thâu một phần tư, hay một phần ba là nhiều, còn bao nhiêu thì mình lấy. Ai ngờ năm nay các ông ấy thâu sặc. Người nào có xin xã thì các ông đồ thủ-đoạn vũ phu bạc tại, đã dít. Tôi nghiệp cho viên Lý-trưởng sở tại thấy thế, can gián đôi đều, chớ bỏ lịch gì, lại bị các ông thừa hành đồ oán về bản quan trên nên bị bắt hỏi.

Trái nam-trần này nhà-nước đã có lịch hóa mãi, nghĩa là ai hái được thì mua đem về nộp, mà nay làm như vậy thì có phải là hóa mãi chăng? Bọn thừa hành làm như vậy, chẳng biết có theo lệnh ở đâu không?

Một người hái trái lại cáo

BẮC-KY

HANOI

Cái làm to

(Mấy người bị bắt oan)

Vừa rồi vì có một đoàn thể các nhân viên lòng sự tờ chức một buổi hát, vở kịch nhân là « Giây oan ». Trước khi diễn, ngoài sự cáo bạch ở các báo, lại có sai người đi dán giấy hay phát giấy ở dọc đường, trong những tờ giấy đó in hai chữ đặc biệt để cho ai thấy phải chú ý, là hai chữ G. O. tức là hai chữ Giây oan viết tắt. Ngờ đâu gặp phải một người mới thắm, người dân cho là một tham lậy, không biết chữ quốc ngữ, nên chẳng biết mấy đồng ở dưới nói những gì, chỉ thấy hai chữ G. O. viết to mà lại bằng

chữ đồ, tưởng là hai chữ « Grève Ouvrière » (nghĩa là Công-Nhân Bãi công) viết tắt, cho ngay tờ giấy có động bãi công và Công-sân, liền bắt ngay mấy người đi phát giấy. Cách đó mấy giờ sau, các người đứng tờ chức ra cuộc bãi kỳ phải đi phân giải mãi, mới rõ là việc hiểu lầm và ngờ bất oan.

Về ba cuộc xô-sô

Cuộc xô-sô của hội nhạc Tri-Hòa tờ chức sẽ mở vào ngày 1er Décembre 1929. — Cuộc xô-sô lấy đồ đạc của hội Khai Tri Tiến Đức tờ chức sẽ mở vào ngày 15 Décembre 1929. — Cuộc xô-sô của viện Quang-Chất Đồng-dương sẽ mở vào ngày 19 Janvier 1930.

HAIPHONG

Cái án giết người con gái ở Haiphong

Vừa rồi số cảnh-sát đã bắt thêm 14 người tình-nghi về vụ ám sát người con gái tên là Trần - thị - Uyển ở Haiphong.

(Theo F. I.)

NAM-ĐÌNH

Đội trạm bóc thư bị kiện
Vừa rồi báo T. N. có đăng cái tin sau này:

Hôm 14 Octobre, 2 giờ chiều, tàu thủy về Nam-Định, bác đội trạm Q. N. theo lệ thường đi lãnh tài thư ở sở điện chánh, về giao phụ trạm đi phát các làng. Hôm đó bác đội ta lãnh tài thư về, gặp lúc mưa, phụ trạm đến chậm. Bác đội ngồi buồn chờ tài thư xem, vừa thấy có bức thư của người ở Cẩm - phá gửi cho cha có Th. là một người có nhan sắc trong làng... Nguyễn lâu nay bác ta muốn trêu ghẹo có này mà có cơ cớ tuyệt, có một lần lại mang giữa công chúng, nên bác ta có ý muốn báo thù. Nhân thấy có thư này bác bóc phong bì ra xem rồi viết thêm hai câu thơ tục ở dưới bức thư ấy để mang lại cho Th. viết xong lén bỏ giấu lại. Người phụ trạm đến lãnh đi phát.

Cha có Th. nhận thư đọc xem, phân vân trăm mối, nghĩ mành với người này (người viết thư), không hề mách lòng bao giờ, chẳng lẽ người ta viết thư hỏi thăm, lại có câu như vậy? hẳn có đứa nào viết thêm vào làm sự ám muội thôi; mực khác màu, lối viết không giống, lại xem phong bì có dấu lật mở. Thôi đừng rồi, tên đội trạm thủ mà viết vào bản? Dem chữ ra so thì giống hệt như chữ Đội trạm. Có Th. ben đem bức thư đến hầu Lý-trưởng xin đứng làm chứng, để có làm đơn kiện tên Đội trạm với quan chánh sở Bưu điện.

Bác đội ta nghe tin thất kinh, liền lời kêu van với Lý-trưởng và thủ nhận, lại xin Lý-trưởng - nói giảm với có Th., song có Th. đã gửi đơn kiện rồi.

Chỉ tệ bóc thư của người ta thường xảy ra luôn, không phải một bác đội trạm này đâu.

Sở Bưu-điện nên lưu ý cho.

PHÒNG KHÁM BỆNH

Y-sỹ TRẦN-ĐÌNH-NAM

Rue Général Franchet d'Espérey
(Nhà ở trước mặt liệm Hồng - Hưng cũ)

TOURANE

Kể từ ngày 1er Novembre 1929

KIẾN-AN

Có mấy chục ngai gởi tiền trước, thì số tiền còn lại, chúng tôi xin gởi sách trả; trừ ra có ngai còn từ 2500 trở lên, chúng tôi xin gởi tiền trả, để trừ cho hết những số tiền mà các ngai đã gởi.

NAM-KY

SAIGON

Cuộc thi vẽ tranh về nghề đánh máy chữ của école Centrale de Commerce tờ chức

Ngày chưa nhứt 5 Janvier 1930 dùng tám giờ. Ecole Centrale de Commerce sẽ tờ chức tại phòng Canh Nông (Chambre d'Agriculture) ở góc đường Chasseloup-Laubai và Massiges, một cuộc thi lấy chức vẽ tranh về nghề đánh máy.

Không có thể lệ gì bó buộc hết, thi tranh lại được tự do lựa chọn máy mà dùng thì.

Người chiếm giải quán quân được lãnh ngoài các phần thưởng thường, một phần thưởng của ông Trịnh văn Hỷ tặng gọi là coupe Canh nông luận.

Các nhà buôn Tây, Nam cũng tặng nhiều phần thưởng quý giá cho các tay đánh máy tài năng như:

Ái muốn dự thi thì đến tại Ecole Centrale de Commerce 20 - Rue Thomson (Dakao).

Mỗi người xin thi phải đóng 1\$, 00
P. S. - Ai cần hỏi điều gì xin viết thư cho M. Trần-mạnh - Nhân Directeur de l'Ecole Centrale de Commerce 15 20 Rue Thomson Saigon.

Duy-Tân-Thư-Xã đóng cửa
Chúng tôi lấy làm buồn rầu mà kính cáo đề đồng bào biết rằng: vì tài chính quá-bách, không thể duy-trì được, nên Duy-Tân-Thư-Xã của chúng tôi đã đóng cửa kể từ ngày mùng 10 tháng Novembre năm 1929.

Có mấy chục ngai gởi tiền trước, thì số tiền còn lại, chúng tôi xin gởi sách trả; trừ ra có ngai còn từ 2500 trở lên, chúng tôi xin gởi tiền trả, để trừ cho hết những số tiền mà các ngai đã gởi.

Duy-Tân-Thư-Xã, Đồng-nhân RACH-GIA

Ba người bị bắt nạt

Chắc ai cũng nhớ có Nguyễn-trung-Nguyệt mà người ta nghĩ cho là tay trọng yếu của chi cộng-sân Saigon và đã bị bắt trước đây.

Vừa rồi ông thân sinh của có là ông Nguyễn-văn-Nhâm diện chủ ở Rạch-giã cũng đã bị bắt rồi.

Ở Rạch-giã không phải một mình ông mà thôi. Lại còn hai anh em ông Trần-văn-Sum và Trần-văn-Hồe cũng bị bắt luôn một lượt.

(T. C. 7 Novembre)

CAO-MIÊN

Một cái ô tô bị cướp

Mới đây tại địa hạt Cao-Miên, các đồn Poipet chừng 4 km, gần địa giới Xiêm-Lào có xảy ra một đám cướp rất to:

Một chiếc ô-tô bị bọn cướp đón đường bóc lột cả hành khách. Bọn cướp này đều bôi đen mặt; người đầu đẳng cầm súng sáu chỉ vào mặt chauffeur, còn để súng thì kẻ lên trên trần xe khuôn đồ đạc người vào lục túi hành khách

TẠI HỘI CHỢ HANOI

Năm nay

Về giầy E, một bên gian của xứ Cao-miên, một bên gian của tỉnh Hà-dông, ở giữa là gian số 12. Tại đó, sẽ bày kiệu: 1er Núi (núi: boucheons-liège), của Etablissements Lajus đủ các thứ lớn nhỏ, xấu 101.

2ème Thủ-trám của Et. Acelta đủ các mùi, để trám chai, ve rất tiện lợi, đẹp đẽ - Trám này, mấy lâu chúng tôi vẫn dùng trám đầu Khuy-nh-Diệp.

3ème Các thứ hộp, hộp bằng galalith (giấy ngà, ngọc, trái) của Comptoir Galeraldo. Các thứ hộp, hộp này đều có đựng thứ « nước-hoa-khô » (parfum sec) của chúng tôi, gọi là Nhụy-trâm-Huê.

Đại-lý độc quyền toàn xứ Đông-Dương cho ba hàng lớn trên này đều ở Pháp.

MẠO HIỆM NỮ HIỆP

(PHÚC-NHỊ-MA-TU
TRINH-THẨM-ÁN)

Dịch - giả: XA-TỐC-TỐ

Số 61

CHƯƠNG THỨ MƯỜI HAI

Nàng nữ-hiệp đầu hàng trong

hầm kín

(Tiếp theo và hết)

Bạn ta cười mà nói. Mấy câu bác nói trên, thật là có lý cho người đời, theo ý lý phổ thông, người đời ai cũng nên biết; hoặc giả bác bạn ta ở trên đây mà quảng mấy viên gạch đỏ, còn được làm mang cho nàng chưa biết chừng.

Thôi, bây giờ kêu người qua lại, càng thêm trẻ vấp, và lớn thì giờ, bạn ta hãy khênh nàng ra thì tiện hơn. Nói rồi bạn cũng nhấc nàng ra đưa vào phòng Da-bừ, ta tự thì phép của chùa, nàng tỉnh dần dần lại; khi đó toàn nhà Da-từ ở ai ai cũng hay; HẢI-ĐỨC nữ-sĩ cũng THƯƠNG-ẤN cũng đưa chạy lại. HẢI-ĐỨC thấy tình hình nàng nữ-

hiệp như vậy, tự nhiên sinh lòng bất nhẫn mà nói một cách thương cảm:

Vì chuyện của tôi mà khiến cho nàng chịu nỗi nguy hiểm như vậy, lòng tôi không sao yên được. Nhờ ơn quý cứu 'Non sinh ra tay để đỡ mà cứu nàng cho mau lành và xin đưa nàng sang bên phòng tôi mà nằm nghỉ, để tôi khôn hỏi một đêm để dần dần thanh tỉnh của nàng. Lúc đó nàng nữ-hiệp đã tỉnh, trí giác đã hoàn nguyên, duy chưa cử động được; nghe mấy câu nói, mở mắt trông vào HẢI-ĐỨC; HẢI-ĐỨC thấy thế rất lấy làm mừng, liền bước tới bắt lấy tay nàng, trước từ thuật tên họ mình cho nàng nghe, rồi lập tức lượm bọc quần áo cho nàng đổi trang LÊ-CÁCH nữ-sĩ, muốn sau khi được gặp mặt nàng mà bày tỏ lòng sự v. v. rồi lại mời nàng sang bên phòng mà yên nghỉ, đợi tình thần hoàn toàn khôi phục lại sẽ nói chuyện với nhau cho được yên ổn. Nói xong một câu thì sự cử động của nàng về việc này, rõ ràng là xuất tự tâm lòng nghĩa hiệp, tự là sinh ra bởi có hữu-lâm, gần

hiến cho trên sự thực phát ra nhiều điều khổ nạn, song cái lòng nhiệt huyết không khác cũng tâm địa chánh đại quan mình của nàng, những người trước trải đầy không có ai là không sung sướng cảm phục. Dù cho Da-từ là người đương cuộc, PHÚC-ĐẠI-TRINH-THẨM là người gánh vác việc cho Da-từ, mà cũng không có một chút gì mưu may oán hận mà ở trong lòng một chút hiểm độc gì. Nay đã cứu được nàng rồi, ai cũng thực lòng vui vẻ, vậy xin nàng không nên lưu một chút gì nghĩ ki trong bụng cả, thấy, cứ ở đây yên dưỡng cho thực mạnh khỏe, rồi bạn ta sẽ nói chuyện nhau cho được rõ ràng, xin nàng hãy tự nghĩ lấy.

Nàng nữ-hiệp tuy là bầm lảnh quật cường, không phải là người nhu nhược đằm; song vì tâm lòng chí thành của HẢI-ĐỨC nữ-sĩ cảm hóa, lại vừa trông thấy bạn gái ta đối với nàng một cách kính trọng yêu mến. Nàng nhận rõ biết rằng tác bạn ngày mà đã trang cha con Nam-từ, chính là bạn ta cũng HẢI-ĐỨC. Trong lúc đối đãi, lời nói và cử động bạn ta đều tỏ ý chân

thành, không dằn nạt như một người ăn không ăn cắp. Còn nàng thì trong lòng lúc đó, nghe cũng bao nhiêu, không hành động được, bao nhiêu cái khi trước quyết, tự nhiên mềm mại lần lần, nàng bèn xoay đầu lại HẢI-ĐỨC mà xin thừa nhận như lời HẢI-ĐỨC đã nói.

HẢI-ĐỨC mừng khôn mường khoảng, lát đó kêu mấy đứa nữ bộc, đưa nàng sang-phòng mình, chính mình cũng THƯƠNG-ẤN hai người thay phiên chăm sóc. còn ta thì chế thuốc hiệp thuốc cho nàng. tình dưỡng trong hai ngày, nàng mới thực khỏe hành động như ngày thường. Những đứa hữu-lâm trong lòng lúc này, đều tan mất cả, lại thêm có hai đứa, khiến cho nàng cảm 11-h thêm một lần nữa: Một là hiện bấy giờ ở trong hầm kín mà cứu nàng ra lấy đầu ăn mà trả đầu oán; nếu không thì cái cô-quan đã lấy lại, cũng trong tay rồi, biết nàng còn ở trong hầm, chỉ dùng một mớ nước tự-lai-thủy thả vào ngộp chìm để trừ cái họa sau; thì đầu sáng ngày người bên nhà nàng có hay mà đỡ họa đã tàng nơi cửa ầm, vào trong mà cứu nàng, cũng

chắc không kiếp, mà nàng đã làm con ma chết chìm trong hầm kín rồi. Nay không ha cái độc thủ như vậy, thì rõ ràng nói mỗi người kinh mẩn nàng, không phải HẢI-ĐỨC nữ-sĩ đặt đầu ra mà thật có chân tâm như thế. Còn một điều nữa: Phu thân nàng là Hào-khắc - Tư - Hào-Hàn, lúc phục dịch nơi hủi-quần hầm - đò, viết thư về nhà thường thường dặn rằng: có một hôm bị thương rồi xuống dưới biển, sống chết ở trong giây phút, nhờ có CÁN-ẤN Thượng-hiệu (Tức như ở quan) nhảy xuống biển mà cứu mình lên; nên dặn vợ và con ngày sau đừng quên cái ơn ông CÁN-ẤN Thượng-hiệu đó.

Khán-quan sẽ nghĩ thử Thượng-hiệu đó là ai? Tức là CÁN-ẤN Bà-tước, người chủ nhân trong truyện này đó. Nếu như nàng chấp theo ý riêng của nàng, thì thành ra đem sự cứu mà trả cho người ăn nhân không phải là trái lẽ sao?

Vì hai đứa cảm kích một đó, nên sau lúc nàng đã lượm giải rồi, nàng tự tình nguyện thay cho Da-từ làm người giới thiệu, mang

cái cổ quan tới nhà Nam-từ của ra mắt Nam-từ, đồng bày tỏ những điều hiểu lầm của mình, thủ nhận cái lỗi lầm-máng đã qua, và thay cho lệnh đi của Nam-từ, cùng là tước mà làm người mới đóng, để bỏ cái quá khứ. Nàng gặp nàng LÊ-CÁCH, hai người cùng tâm đầu ý hiệp rất thân mến nhau. Từ đó HẢI-ĐỨC cũng hai người đó, kết làm bạn thân, giao tình càng ngày càng thân mật; sau HẢI-ĐỨC nữ-sĩ hết bệnh, thường thường qua lại, tuy nàng vẫn giữ bên cái chủ nghĩa độc thân, song cũng được bạn bè lôi lui, khỏi cái cảnh tịch mịch trọn đời.

Truyện này đến đây là hết.

Ký sau sẽ đăng bản tiêu-

thuyết DÂY VÀ

ĐÀO, là một bản tiêu-

thuyết ái tình và luân-lý

mới, theo việc hiện thời

mà có về lý kỳ, khác hẳn

lối tiêu-thuyết thường, xin

cáo trước cùng độc giả.

T. D.

có bán tại báo Tiếng-Dân, và hàng sách các nơi.

<https://ti>